

РЕШЕНИЕ

№ 10944

гр. София, 28.03.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, XI КАСАЦИОНЕН СЪСТАВ,
в публично заседание на 14.03.2025 г. в следния състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Веселина Женаварова

ЧЛЕНОВЕ: Георги Тафров

Людмила Коева

при участието на секретаря Розалия Радева и при участието на прокурора Яни Костов, като разгледа дело номер **1046** по описа за **2025** година докладвано от съдия Георги Тафров, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 208 и сл. от Административнопроцесуалния кодекс (АПК), във връзка с чл. 285, ал. 1, вр.с чл. 284 от Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража (ЗИНЗС).
Образувано е по касационна жалба на Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ (ГДИН) при Министерство на правосъдието подадена, чрез юрк. М. В. срещу Решение № 25585 от 02.12.2024 г., по адм.дело № 9451/2022 г. по описа на Административен съд София-град, I отделение, 47 състав, в частта, в която Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ на основание чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС във вр. с чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ е осъдена за заплати на З. Х. Х. с ЕГН [ЕГН] сумата от 2 000 (две хиляди) лева, представляваща обезщетение за причинени в периода 20.10.2021 г. – 25.11.2022 г., неимуществени вреди, вследствие нарушения на чл. 3 от ЗИНЗС, произтичащи от забавеното от 20.10.2021 г. подаване на документи за ТЕЛК, входирани на 25.11.2022 г., по което е издадено Експертно решение от 09.05.2023 г. с № 90960/86 на З. Х., който е изтърпявал наказание лишаване от свобода в Софийски централен затвор и Затворническо общежитие от закрит тип „К.“.

В касационната жалба се навеждат доводи за неправилност на решението, постановено при нарушение на материалния закон и необосновано в частта, в която касаторът е осъден да заплати на ответника неимуществени вреди, както и съществено

нарушения на съдопроизводствените правила. Твърди се, че при постановяване на решението си, съдът не е съобразил действителната фактическа обстановка, установените по делото обстоятелства, обективната истина, както и че не е преценена доказателствената тежест на събраните доказателства за изпълнение в цялост фактическия състав по чл. 1 от ЗОДОВ, с което да се ангажира отговорността на Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“. Касаторът изразява становище, че експертизата потвърждава технически проблеми с подаване на документите до ТЕЛК, но съда е достигнал до погрешен извод, че забавянето им е в резултат от бездействието на служители от затворническата администрация. На следващо място в жалбата е посочено, че не са установени по категоричен начин, вредата, бездействието от страна на администрацията, както и причинно-следствена връзка. Претендират се разноски за юрисконсултско възнаграждение. Моли съда да отмени оспореното решение или алтернативно да бъде намалено присъденото обезщетение до справедлив размер.

В съдебно заседание, касаторът - Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“, чрез процесуалния си представител юр.к. М. В., поддържа предявената касационна жалба. Моли съда да отмени решението на АССГ, в частта в която ГДИН е осъдена, алтернативно моли да бъде намалено присъденото от съда обезщетение на ответника. Претендира разноски за юрисконсултско възнаграждение.

Ответникът - З. Х. Х., редовно призован, явява се лично, оспорва касационната жалба като заявява, че е съгласен с решението на първата инстанция.

Представителят на Софийска градска прокуратура дава заключение за основателност на касационната жалба, като счита, че първоинстанционното решение следва да бъде отменено в обжалваната част .

Административен съд София – град, XI тричленен касационен състав, като се запозна с обжалваното съдебно решение, съобрази доводите и възраженията на страните и обсъди наведените касационни основания и тези по чл. 218, ал. 2 от АПК, намира за установено от фактическа и правна страна следното:

Касационната жалба е допустима, като подадена от легитимирано лице, в срока по чл. 211, ал. 1 от АПК, срещу съдебен акт, който подлежи на касационен контрол.

Касационната инстанция обсъжда правни, а не фактически въпроси, поради което проверява само законосъобразността на изводите на решаващия съд. По съществото ѝ касационния състав взе предвид следното:

С Решение № 25585 от 02.12.2024 г., по адм.дело № 9451/2022 г. по описа на Административен съд София-град, I отделение, 47 състав, е осъдена Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ за заплати на З. Х. Х. с ЕГН [ЕГН], сумата от 2 000 (две хиляди) лева - обезщетение за причинени в периода 20.10.2021 г. – 25.11.2022 г. неимуществени вреди произтичащи от забавеното от 20.10.2021 г. подаване на документи за ТЕЛК, входирани на 25.11.2022 г., по което му е издадено ЕР № 90960/86 от 09.05.2023 г. С решението е отхвърлена исковата претенция за разликата

до претендирания размер на обезщетението – 15 000 (петнадесет хиляди) лева.

Решението на първоинстанционния съд е валидно, допустимо и правилно.

Касационният състав споделя изводите за частична основателност на исковата претенция.

Материалноправна уредба на твърдяното право се съдържа в чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ, а след последните изменения на Закон за изпълнение на наказанията и задържането под стража (ДВ бр. 13/2017 г., в сила от 07.02.2017 г.) и в разпоредбата на чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС, който предвижда, че държавата отговаря за вредите, причинени на лишени от свобода и задържани под стража от специализираните органи по изпълнение на наказанията в резултат на нарушения на чл. 3 от ЗИНЗС.

Предпоставките за уважаване на предявения иск, съгласно чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС, които следва кумулативно да бъдат доказани, са: 1. акт, действие и/или бездействие на специализираните органи по изпълнение на наказанията, с което се нарушава чл. 3 от закона; 2. настъпила в резултат на нарушението имуществена/неимуществена вреда в правната сфера на ищеца и 3. пряка и непосредствена причинна връзка между вредите и нарушението (в този смисъл е Решение № 15247 от 12.11.2019 г. по адм. д. № 813/2019 г., III отд. на ВАС).

В разпоредбата на чл. 3, ал. 2 от ЗИНЗС е посочено, че за нарушение по ал. 1 се смята и поставянето в неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода или задържането под стража, изразяващи се в липса на: достатъчно жилищна площ, храна, облекло, отопление, осветление, проветряване, медицинско обслужване, условия за двигателна активност, продължителна изолация без възможност за общуване, необоснована употреба на помощни средства, както и други подобни действия, бездействия или обстоятелства, които уронват човешкото достойнство или пораждат чувство на страх, незащитеност или малоценност.

Отговорността на държавата за причинените вреди по чл. 284, ал.1 от ЗИНЗС е обективна и освобождава ищеца от тежестта да доказва вина на конкретно длъжностно лице. Обективният характер означава още, че държавата отговаря за вредите, причинени от нейните органи или длъжностни лица при изпълнение на административната дейност, които са последица от незаконосъобразните им актове, действия или бездействия, без значение дали са виновно причинени.

По делото е установено, че на 20.10.2021 г. З. Х. е постъпил в затвора и е поискал да му се подадат документите за освидетелстване в ТЕЛК, но същите са изпратени и депозираны на 25.11.2022 г. в ТЕЛК като 09.05.2023 г. е издадено ЕР № 90960/86 и лицето е било освидетелствано с 100% ТРН с водеща диагноза „болест, предизвикана от „HIV burkitt лимфон“, за което му е определена 80% ТРН, както и за останалите съпътстващи заболявания дискова херния и кокастрога са му определени допълнително проценти.

На базата събраните от първоинстанционния съд и подробно обсъдени от него писмени и гласни доказателства, обоснован е изводът, че е налице противоправно

бездействие при подаване на документите за освидетелстване в нарушение на чл. 3, ал. 2 от ЗИНЗС, които са депозираны в ТЕЛК една година след поискването от л.с. 3. Х.. Първоинстанционният съд правилно е констатирал, че макар й същите да могат да се изпратят само по електронен път, чрез система „Информационна система за контрол на медицинската експертиза“, чрез КЕП от лекар, която системата е имала технически проблеми, то тези технически проблеми са били краткосрочни до 24 часа и еднократни и следователно е необосновано забавянето на изпращането им в такъв дълъг период. Както и правилно съдът е установил, че в епикризата от 21.10.2021 г. е посочено, наличие на заболяване кокастроа и ХИВ като към тази дата е било възможно да се направи искане за освидетелстване, като не кредитира защитата на ГДИН, че е трябвало да се изготвят допълнителни документи.

Възраженията в касационната жалба на ГДИН, че съдът не е съобразил действителната фактическа обстановка, установените по делото обстоятелства и обективната истина, са неоснователни. Противно на твърденията на касатора, съдът не откри допуснати процесуални нарушения от съда при постановяване обжалвания акт. Съдът е положил дължимата грижа да изясни с всички доказателствени средства, фактическата страна на спора. Разпитал е свидетели за установяване релевантните за спора факти, назначил е експертиза. Обосновано и в съответствие със събрания по делото относим доказателствен материал, съдът е кредитирал показанията на разпитаните свидетели в тяхната взаимовръзка и обусловеност и въз основа на личните си възприятия при непосредственото събиране на доказателствата е изградил мнението си относно тяхната достоверност, като е изложил мотиви за преценката си. При положение, че по делото не са събрани други доказателства, които да внасят съмнение относно описаната и възприета от съда фактическа обстановка и достоверността на събраните гласни доказателства, правилно решаващият съд я е приел за установена по несъмнен и безспорен начин. Безпротиворечивите свидетелски показания, ценени във връзка със събраните по делото писмени доказателства, по безспорен начин установяват, че за ответника е налице противоправно бездействие на администрацията при подаване на документите за освидетелстване пред ТЕЛК.

По силата на нормата на чл. 284, ал. 5 от ЗИНЗС, в случаите по ал. 1 настъпването на неимуществени вреди се предполага до доказване на противното, въпреки това първоинстанционният съд е обсъдил в своето решение, че от гласните доказателства е установено, че ищецът е страдал от неподаването на документите и многократно е ходил до доктора да иска това, както е отчел, че до преди постъпване в затвора ответника е можел сам да подаде документите си, защото ако е negliжирал нуждите си преди лишаването му от свобода е приел, че интензитетът на страданието му няма да е с дълбока степен.

Безспорно е установено и наличието на причинно-следствена връзка между настъпилите вреди и бездействието на затворническата администрация, тъй като ако документите са подадени своевременно, то вредите не биха настъпили.

Касационният състав споделя изцяло доводите на първоинстанционния съд относно размера на определеното обезщетение. Размерът на дължимото обезщетение за претърпените неимуществени вреди следва да бъде определен в съответствие с

нормата на чл. 52 от ЗЗД. Спазването на принципа на справедливостта като законово въведен критерий за определяне паричния еквивалент на моралните вреди, изисква размерът на обезщетението да бъде определен от съда, с оглед на всички установени по делото факти и обстоятелства, касаещи начина, по който незаконосъобразната административна дейност се е отразила на увреденото лице и при отчитане икономическия стандарт в страната към момента на увреждането.

Съгласно чл.52 от ЗЗД съдът определя размера на обезщетение по справедливост. Съобразно задължителните указания, дадени в т.ІІ от ППВС № 4/1968 г. понятието „справедливост" по смисъла на чл. 52 от ЗЗД не е абстрактно понятие. То е свързано с преценката на редица конкретни обективно съществуващи обстоятелства, които трябва да се имат предвид от съда при определяне размера на обезщетението. Справедливият размер на обезвредата следва да почива на обективни критерии и да бъде адекватен от претърпените вреди. Обезщетението трябва е съразмерно с вредите и да отговаря, както на конкретните данни по делото, така и на обществените представи за справедливост. В съдебното производство по присъждане на обезщетение посочените неимуществени вреди следва да намерят материален израз, който законът в нормата на чл. 52 от ЗЗД определя „по справедливост”, макар неимуществените вреди да нямат стойностно изражение и да не подлежат на аритметично изчисляване.

В случая, като се отчетат обстоятелствата, съставляващи проявления на нарушението на чл. 3, ал. 2 от ЗИНЗС; периода на исковата претенция (времето, през което ответника е искал да му се подадат документите за освидетелстване в ТЕЛК); характера и невисокият интензитет на породените страдания и негативни преживявания, без конкретно увреждане на здравето - физическо или психическо от бездействието и при прилагането на чл. 284, ал. 2 от ЗИНЗС, касационният състав споделя изцяло доводите на първоинстанционния съд относно размера на определеното обезщетение за претърпени неимуществени вреди, а именно 2 000 лева.

С оглед изложеното, настоящият касационен състав намира, че първоинстанционният административен съд е постановил решението си изцяло в съответствие с материалния закон, без наличие на нарушение на съдопроизводствените правила.

По изложените съображения настоящият съдебен състав счита, че при постановяване на обжалваното решение не са допуснати сочените в касационната жалба нарушения, съставляващи касационните основание по чл. 209 от АПК, предвид което така постановеното решение като правилно, следва да бъде оставено в сила.

Предвид горните съображения, Административен съд София-град, XI касационен състав,

РЕШИ:

ОСТАВЯ В СИЛА Решение № 25585 от 02.12.2024 г., по адм.дело № 9451/2022 г. по описа на Административен съд София-град, I отделение, 47 състав, с която Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ при Министерство на правосъдието, е осъдена за заплати на З. Х. Х. с ЕГН [ЕГН] сумата от 2 000 (две хиляди) лева -

обезщетение за причинени му в периода 20.10.2021 г. – 25.11.2022 г. неимуществени вреди, произтичащи от забавеното от 20.10.2021 г. подаване на документи за ТЕЛК, входиран на 25.11.2022 г., по което на З. Х. е издадено Експертно решение с № 90960/86 от 09.05.2023 г.

Решението е окончателно и не подлежи на обжалване и протест.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ:

1.

2.